

TétékásNyúz

Az ELTETTKHÖK hetilapja

info: nyuz@elte.hu

<http://nyuz.elte.hu>

XLVI. félévfolyam 1. szám
2013. február 13.

Elnöki beszámoló

Leköszönés

4. oldal

Ösztöndíjak

Rövidülnek a határidők

5. oldal

Expedíció a Föld legmagasabb vulkánján

Ojos Del Salado

9. oldal

Lendületben

Az MTA-n negyedik alkalommal hirdették ki a Lendület Fiatal Kutatói Program nyerteseit. A kormány támogatásával idén 1 250 millió forint áll rendelkezésre a kimagasló teljesítményű kutatók elvándorlásának megállítását és a magyar tudományos kutatóhelyek versenyképességének növelését szolgáló kutatások finanszírozására. A program keretében 37 kutatócsoport kezdhet hozzá ígéretes kutatási tervei megvalósításához, a 18 most induló egyetemi kutatócsoport közül négy működik majd az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. A tavaly indultakkal együtt így összesen hét, kimagasló teljesítményt nyújtó fiatal kutató hozhat létre saját tudományos műhelyt, tovább erősítve az ELTE kutatóegyetemi szerepét.

A kutatóegyetemi projekt résztvevői közül Frei Zsolt nyerte el a támogatást. Az asztrofizikus az általános relativitáselmélet igazolásának szempontjából fontos gravitációs hullámokat kutatja. Ezek nem csak az elméletet igazolnák, rendszeres észlelésük új lehetőséget nyitna az asztrofizikában az univerzum tanulmányozására. Az ELTE kutatója csoportjával továbbra is szeretne részt venni az amerikai Laser Interferometer Gravitational-Wave Observatory munkájában, és közreműködni a nemzetközi extragalaktikus megfigyelésekben.

A professzorral készített interjú az ELTE honlapján olvasható. forrás: <http://kp.elte.hu>

Újabb kötet Pázmány Péter pozsonyi magánkönyvtárából

Újabb kötettel egészült ki a Pázmány Péter pozsonyi magánkönyvtárából származó, a jelenkori Magyarországon őrzött kora-újkori nyomtatvány-kollekció. A kötet Abraham Bzovius (Bzowsky) domonkos szerzetes kétkötetes, egybekötött vasárnapi prédikációinak gyűjteménye *Concionum dominicalium totius anni tom. I–II. (Coloniae Agrippinae, apud Antonium Boetzerum, 1612)* címen.

Abraham Bzovius vasárnapi prédikációinak gyűjteménye jelenleg magántulajdonban van. Tulajdonosa előzékeny hozzájárult ahhoz, hogy kötetét bemutassuk az érdeklődő nagyközönség nyilvánosságának a budapesti Egyetemi Könyvtár 2013. március 29-ig látogatható Pázmány-relikviák a budapesti Egyetemi Könyvtárban című kiállításán. A nyomtatvány fizikai meglétével, előkérülésével nem csupán a jelenkori Magyarországon őrzött, Pázmány pozsonyi könyvtárából származó kötetek száma nőtt huszonhétől huszonnyolcra (ami immár összesen harminckét művet jelent az önálló nyomtatványok egy kötetű kötésének gyakorlata miatt), hanem gyarapodott a magyarság elidegeníthetetlen nemzeti kincsestára is. A kötetéről László Mihály 1987-ben a Magyar Könyvszemlében mint a nagybörzsönyi plébániai könyvtár egyik kötetéről adott hírt. A nyomtatvány a nagybörzsönyi plébániahivatal és könyvtár felszámolását követően lappangott, majd 2008-ban az Új Magyar Athenás, válogatás az Alexandra Antikvárium kincseiből című, tanulmányokkal kiegészített antikvár-katalógusban bukkant fel újra.

A Bzovius-kötet címlapján egy áthúzott, de jól olvasható XVII. századi használói bejegyzés („Pro magist. Poëtae”) és a pozsonyi jezsuita kollégium sérült tulajdonosi bejegyzése („Collegij Posoniensi Societatis Jesu 1637”) [végéről valószínűleg a papír sérülése miatt hiányzik a „19. Martij”, Pázmány Péter halálának napja] szerepel, az utóbbit egykorúan kiegészítették az „Ex libris Cardinalis Pazmany” szöveggel. A kötet fizikai állapota kifogástalan: a pergamenkötést javították, a leszakadt, minden bizonnyal színes selymekötőket vékony bőrkötőkkel pótolták, s új az oromszegés is. A kötet első öt és utolsó hat levelét gondosan restaurálták, tisztították és kisímitották. ELTE Egyetemi Könyvtár, Budapest, 2013. február 6

forrás: <http://elte.hu>

Mester és tanítványa 2013

Hetedszer ad az ELTE Egyetemi Koncertzenekarral közös, ingyenes hangversenyt a Liszt Ferenc Kamarazenekar 2013. február 22-én az Aula Magnában.

„Büszkén mondhatom: az idén 50 éves együttessel több évtizedes barátság köt össze minket, Zenekari tagjaink megtiszteltetésnek veszik a közös koncertet, arra talán a megszokottaknál is jobban készülünk. Igyekszünk olyan műsrot találni, amelyben méltó partnerei lehetünk a hazai vonós-kamrazenekari életben vezető szerepet játszó együttesnek.” – írja Kovács László művészeti vezető a Művészeti Együttes honlapján.

Műsor: Puccini, Händel, Verdi művei

Közös előadásban: Josef Suk: Esz-dúr szerenád (Op. 6.)

Időpont: 2013. február 22. 19:30

Helyszín: ELTE Aula Magna (1053 Budapest, Egyetem tér 1–3. I. em.)

forrás: <http://elte.hu>

Buddhista szövegek újrafordítása

Az Indiai Köztársaság Nagykövetsége és az ELTE Indoeurópai Nyelvtudományi Tanszéke folytatja ismeretterjesztő előadássorozatát India népeiről, irodalmáról, vallásairól, művészetéről. 2013. február 14-én Kortvélyesi Tibor indológus tart előadást *Fordítva van! – Páli nyelvű buddhista szövegek (újra) fordításának izgalmai* címmel.

A Nagykövetség és a Tanszék együttműködésében szervezett előadások húsz éves múltat tekintenek vissza. Az indológusok és nagykövetség és a Tanszék meghívott vendégei 1993 januárjában tartották az első prezentációkat. A sorozat széles kört ölel fel: az indiai nyelvek, a filozófia, a vallás mellett történelemmel, zenével, színházzal és táncsal is foglalkoznak. Az érdeklődők megismerkedhetnek az indiai gasztronómiával, a krikett hagyományaival vagy a bollywoodi filmekkel is. forrás: <http://elte.hu>

Erasmus 7

2013. február 12–14. között az EHÖK Külügyi Bizottsága Erasmus Információs Hetet rendez. Az „Erasmus 7” programsorozatba az egyetem összes kara bekapcsolódik, az érdeklődők előadásokat hallgathatnak a programról és volt Erasmus-diákok hasznos tapasztalatait is „begyűjthetik”. A rendezvényen az intézményi és kari koordinátorok adnak hivatalos tájékoztatást a pályázat menetéről.

Az Erasmus-pályázatokat várhatóan 2013. február 11-től lehet a Neptun Erasmus felületén feltölteni. A felület 2013. február 28-án éjfélkor lezár, az egyetemi ösztöndíjas keretlétszám általában 470 fő. (Pályázati felhívás)

Erasmus Információs Hét

2013. február 12.

13:00 – PPK (1075 Budapest, Kazinczy u. 23–27. 115.)

15:30 – PPK (1064 Budapest, Izabella u. 46. 216.) – angol nyelven

16:00 – ÁJK (1053 Budapest, Egyetem tér 1–3. Fayer-auditórium)

2013. február 13.

16:00 – BTK (1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A 047.)

16:00 – Központi tájékoztató Lágymányoson (1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A 0.81.)

17:00 – IK (1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A 0.79)

17:00 – TáTK (1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A 0.89)

17:00 – TTK (1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A 0.100B)

17:00 – BGGyK (1097 Budapest, Ecseri út 3. A/67)

2013. február 14.

16:00 – TÓK (1126 Budapest, Kiss János altábornagy u. 40. Pipitér)

Időpont: 2013. február 12–14.

Helyszín: ELTE PPK, ÁJK, BTK, IK, TáTK, TTK, BGGyK, TÓK

forrás: <http://elte.hu>

Tartalomjegyzék

HÖK.....	4-5
<i>(Elnöki beszámoló Ösztöndíjak Vár a mentorrendszer! Csak a szokásos: Félévkezdés; Határidők a félévben)</i>	
Sport.....	6-7
<i>(Cheerleadereink 15.-ek az európai ranglistán! Hajós Alfréd Terv; Spinning edzések)</i>	
Kar.....	9
<i>(Expedíció a Föld legmagasabb vul- kánján)</i>	
Faliújság.....	10-11
Tudósítás	12
<i>(Kolumbia és az Európai Unió)</i>	
TTT	13-15
<i>(Vírusok és baktériumok célkeresztjében; Mozdulatok hangjegye; Az emberiség évezredes álma)</i>	
Helyvektor	16
<i>(Vörös Oroszlán)</i>	
Kritika	16
<i>(Be Bloomozva)</i>	
Cooltér	16
<i>(Mr. Agymosás)</i>	
Négyeshatos	16
<i>(Fiatalság, bolondság)</i>	
Belszíni fejtés.....	18
MonddELTEis.....	19
<i>(Félévi fogadalmak)</i>	
Mozizóna.....	17
<i>(Diktátor)</i>	

Coursera és micgyebek

Itt a tavasz... itt az új félév. Az első nap mindig zsúfolásig megtelik az egyetem, feltorlódnak a hallgatók az ajtóknál, nem véletlen. Talán a tervezők a szorgalmi időszakra jellemző hallgatói mennyiséghez tervezték a ki és bejáratok áteresztőképességét és nem a félévkezdős és vagy tűzriadós tömeghez.

De persze a 21. században sok más alternatív megoldás is van arra, hogy hogyan szerezzünk meg versenyképes tudást. Az egyik ilyen felület a Coursera.org, amelyen népszerű és nívós amerikai egyetemek indítanak kurzusokat olyan diszciplínákban, amelyek nemzetközileg konvertibilisek.

Még ősszel én is jelentkeztem egy-két kurzusra – bár nem volt sok olyan, ami igazán érdekelt volna – de ez betudható annak is, hogy ez az oktatási forma még a tengerentúlon is most kezd terjedni. Nyugodtan mondhatjuk, hogy oktatási forma, hiszen nem egyszerűen arról van szó, hogy az előadásokat megnézhetjük videón vagy meghallgathatjuk a hanganyagot, hanem tesztekre is válaszolni kell ahhoz, hogy teljesíthessük a kurzust, akár óráról órára. Sőt, fórumon feltehetjük a kérdéseinket úgy a csoportnak, ahogy az oktatónak is.

Persze ennél kevésbé intézményesített de szintén nagyon hatásos (ön)képzési formák az internethez kötődően a különböző tutorialok, amelyeknél nem feltétlen adnak nagyobb tudást a különböző OKJ-s képzések pláne, ha valamilyen programot szeretnénk megtanulni használni.

Én mindig az önképzésnek voltam a híve, hiszen ilyenkor adva van a motiváció, amely az egyik legnagyobb része annak, hogy sikerrel vegyük a tudás elsajátítását. Ehhez pedig a különböző youtube-os tutorialok kitűnő alapanyagot nyújthatnak, hiszen ekkor az alapvető készségeket könnyen elsajátíthatjuk, utána pedig – amikor már ismerjük a programot – könnyebben fedezzük fel a további lehetőségeit.

A múlt héten jelent meg egy cikk az *index.hu*-n hasonló témában ott egy angol nyelven spanyol nyelvre oktató honlappal foglalkoztak. A Duolingo nevű alkalmazás a közösség erejét vetik be arra, hogy ösztönözzék a résztvevőket, hiszen az eredmények publikusak, így láthatjuk, hogy ismerőseink hogyan haladnak - és bizony ciki, ha nagyon le vagyunk maradva.

Török Balázs

Főszerkesztő

foszerkeszto@ttkhok.elte.hu

TétékásNyúz XLVI. félévfolyam, I. szám.

Kiadja az ELTE TTK HÖK. **Felelős kiadó:** Ferdinandy Bence, a TTK HÖK elnöke. **Főszerkesztő:** Török Balázs.

Vezetőszerkesztő: Törceee. **Tördelő:** Emő. **Olvasószerkesztők:** Erdős-Anga Tímea, Szalai Evelin. **Címlap:** Fodor Immánuel.

Rovatok: Belszíni fejtés (Panni), Cooltér (Szalai Evelin), Helyvektor (Solymosi Emőke), Kritika (Fontányi A.), Lágymányosi Portré (cili), MonddELTEis (B&É), Mozizóna (Budafai Viktória), Négyeshatos (Vörös Évi), Sport (Törceee), TTT (Kőnig Rita, Karsai Richárd), Tudósítás (Mihály Eszter, Kőnig Rita).

Honlap: <http://nyuz.elte.hu>. **E-mail:** nyuz@elte.hu. **Telefon:** 372-2654, lapzártá után 30/806-3000. **Fax:** 372-2654.

Lapzártá: péntek 12:00. Készült a Komáromi Nyomda és Kiadó nyomdájában 1200 példányban.

A Nyúz a Magyar Egyetemi és Főiskolai Sajtó Egyesület tagja.

A főszerkesztő elérhetőségei: foszerkeszto@ttkhok.elte.hu; személyesen fogadóidőben (péntek 12-14) Déli Hali (00.732).

Elnöki beszámoló

Préd 3:1 – Leköszönés

A szokásos elnöki beszámoló, melyben ezúttal szerepel egy újabb izgalmas per, egy összefoglalás a következő Küldöttgyűlés várható fontosabb mozzanatairól, benne egy felületes paritás kontra arányosság vitával és újdonságként könnyes búcsú.

A legutóbbi beszámolóm óta nem igazán történtek látványos dolgok, hiszen nem nagyon voltak hivatalos ülések és a vizsgaidőszak véghajrája zajlott. Az egyetlen igazán hírtértékű mozzanat az utóbbi időben az volt, amikor a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság téves címzésének köszönhetően véletlenül tudomásunkra jutott, hogy az EHÖK elnöke, az EHÖK Elnökségének tájékoztatása nélkül, peres eljárást indított az ELTE Szenátusa ellen, a tavaly el nem fogadott EHÖK Alapszabálymódosítás kapcsán. Ezt leszámítva az elmúlt néhány hét alapvetően lázas háttér munkával folyt, ugyanis készülünk a félév első Küldöttgyűlésére (persze szokás szerint már túl leszünk rajta, mire ezt olvassátok). Ezen a Küldöttgyűlésen többek között számos személyi kérdés is fel fog merülni, amelyek közül a legfontosabb egyértelműen az új elnök megválasztása lesz.

A Küldöttgyűlés kezdete előtti 48 órás pályázati határidőre egyedül Béni Kornél fizika szakterületi koordinátor nyújtott be pályázatot, így várhatóan ő lesz az egyetlen jelölt is. Az új Alapszabályunk ugyanis úgy rendelkezik, hogy kötelező pályázni és ettől a Küldöttgyűlés csak 4/5-ös többség esetén térhet el, illetve természetesen nem köteles elnököt választani a Küldöttgyűlés, ezért történhetnek még meglepetések. Ezenkívül ismét hozzá fogunk nyúlni az Alapszabályhoz. Egyfelől biztosan át kell vezetni a Kari Tanács összetételében beállt változást, amit várhatóan úgy fogunk megoldani, hogy a már csak az elnök és a tanulmányi elnökhelyettes lesz tisztségénél fogva Kari Tanács tag. Másfelől már hosszú ideje foglalkoztat minket két strukturális jellegű kérdés, ami várhatóan erős vitát fog majd generálni, ezért nem akartuk a korábbi módosításokkal együtt kezelni: a tisztségviselők

feladat és kompetencia-köreinek és az ehhez szorosan kapcsolódó tisztségviselői ösztöndíjak mértékének átgondolás, illetve a jelenlegi, alapvetően paritásos, Küldöttgyűlés összetételének megváltoztatása.

A tisztségviselői feladatkörök átgondolása időszerű, hiszen a mostani struktúra több évvel ezelőtt jött létre, azóta már megváltozott a helyzet, ennek az időnkénti revíziója egyébként is szükséges és szerencsés. A másik kérdés sokkal izgalmasabb. Az Egyetemen nagy hagyománya van a paritásos berendezkedésnek, hiszen egészen mostanáig a Karok közötti hatalmas különbségek ellenére minden kar azonos súllyal volt képviselve a Szenátusban illetve például az EHÖK Küldöttgyűlésében és Elnökségében is a többszörös hallgatói létszámkülönbségek ellenére azonos mennyiségű szavazattal vannak képviselve a Karok. A TTK HÖK Küldöttgyűlése jelenleg úgy épül fel, hogy minden szakterület öt képviselőt választ, továbbá a szakterületek között 12 helyet választási aktivitás alapján oszt szét a Választási Bizottság. Ez a lényegében paritásos rendszer viszont nem veszi azt figyelembe, hogy van olyan szakterület, ahova 100-nál kevesebb hallgatót vesznek fel egy évben és van olyan szakterület, ahova 300-nál is többet. Másfelől viszont az sem kívánatos, hogy a nagyon különböző igényű és helyzetű szakterületek között komolyan felboruljanak az erőviszonyok, mert az sem szerencsés, ha két nagyobb szakterület a maradék négyet teljesen el tudná nyomni. A kettő közötti kompromisszumos megoldásként egy olyan javaslat került benyújtásra, amelyben szakterületenként csak

négy képviselő járna alaphoz, hat képviselői helyet pedig létszám alapján osztanánk szét a szakterületek között. És itt rá is térnek az alcímben jelzett passzusra: „Mindennek megszabott ideje van / megvan az ideje minden dolognak az ég alatt.”, leköszönök az elnöki tisztségről. Megválasztásom szomorú körülményeit ismerhetitek a Nyúzból és az EHÖK-kel való viszonyunk alakulását is olvashattátok itt, amelyet minden igyekezetem ellenére sem így, sem úgy nem sikerült rendezni, amit őszintén sajnálok, de az én időm már lejárt, hiszen a tavaszi félévben megszűnik a hallgatói jogviszonyom és az új törvény szerint a doktoranduszok

már nem tagjai a Hallgatói Önkormányzatnak. Az elmúlt kicsit több mint két és fél évben, amit a TTK HÖK vezetőségében töltöttem, többnyire mint a Választmány tagja és kis ideig mint a vezetője, volt részem kudarcokban és sikerekben is bőven. Sokat dolgoztunk azon, hogy rendben menjenek a dolgok, hogy amit teszünk az vállalható legyen mindenki előtt, igyekeztünk a lehető legtöbbet tenni azért, hogy a TTK HÖK-re ne csak azok legyenek büszkéek, akik aktívan dolgoznak benne, hanem azok is, akikért dolgozunk és remélem ez legalább részben így is van. Bízom benne, hogy elégedettek vagytok azzal az iránnyal, amerre az Önkormányzat most halad és remélem ez a továbbiakban is így lesz.

Mivel az első lehetséges alkalommal jelentkeztem mentornak a hallgatóként itt töltött éveimet valamilyen formában végigkísérte a TTK HÖK. Barátokat, szerelmet, rengeteg tudást és tapasztalatot, örömet és jó pár álmatlanul átforgolódott éjszakát köszönhetek a TTK HÖK-nek, az itt dolgozó és vele kapcsolatban álló embereknek és így végső soron Nektek, hiszen a szervezet nem önmagáért, hanem értetek, értünk létezik. Ezzel a köszönettel ebben a formában el is búcsúzom, az életet ez megjavarászt hidegen hagyja és folyik tovább, mintha mi sem történt volna.

Ferdinandy Bence
ELTE TTK HÖK Elnök
elnok@ttkhok.elte.hu

Ösztöndíjak

Rövidülnek a határidők

A vizsgaidőszak végeztével, az új félév kezdetével ismét elindult az ösztöndíjak leadásának ideje. Ebben a cikkben minden lehetséges ösztöndíj típust felsorolunk, leadási határidőkkel. Ettől a félévtől az ösztöndíjak rögzítésének módja megváltozott, központilag történik, így a megszokottnál rövidebb határidővel tudjátok leadni a pályázataitokat mint eddig.

A legtöbbeteket érintő ösztöndíj típus a rendszeres szociális támogatás. Csak hogy kissé belelássatok a bírálás, értékelés menetébe röviden próbálom leírni, hogyan történik. Megközelítőleg 1500 pályázat érkezik be, ezeket kb. 10 bíráló ellenőrzi, fogadja, illetve utasítja el vagy küldi vissza hiánypótlásra ha szükséges. Majd a hiánypótlott pályázatokat ismét el kell bírálni. Próbáljátok meg minél kevesebb hiányossággal leadni a pályázatokat. Ha kevesebbszer kell egy ember pályázatát átnézni, hatékonyabban folyik értelemszerűen a bírálás maga. Nagyon sok munka minden igazolást megnézni, a hiányosságokra felhívni a figyelmeteket, szóval bármennyire is hajnalokig tartó bírálásokat folytatunk, időigényes feladat ez. Ha lejárt a pályázatok leadási határideje és véget ért a hiánypótlás is, egy összesített listát kell készíteni, megnézni kik kiemelt A illetve B kategóriások és kik azok akik pontrendszer szerint kaphatnak támogatást. Ezeket összesíteni kell és a keretekhez mérten meghúzni egy pont és összeghatárt, úgy hogy lehetőség szerint minél több hallgató kaphasson támogatást annak ellenére is, hogy nem kategóriás. Mivel a kategóriába tartozóknak fix összegeket kell kapniuk, néha nehéz feladat a ponthatár meghúzása úgy, hogy minél több pontrendszeres jusson pénzhez. Vannak olyan karok ahol nem vagy csak nagyon csekély számú pontrendszeres hallgató kaphat szociális ösztöndíjat. A kész listát, ami tartalmaz minden hallgatót, minél előbb el kell küldenünk a rektori hivatalba, akik az összegek rögzítését fogják végezni a tanulmányi rendszerünkbe. A beküldési határidőt ők határozzák meg, nekünk meg hozzájuk kell igazodnunk. Szóval amikor ilyen rövid határidővel tudunk csak

pályázatot kiírni, fontos tudnotok, hogy az azért van, mert minket is köt a határidő, és ez igaz összes többi karra. Idén az is megnehezítette a kiírás határidejét, hogy szeretnék volna, hogy Neptunban történjen a pályáztatás, ám erre még nem áll készen az új tanulmányi rendszerünk, ezért engedély kellett, hogy továbbra is eszocetamban történhessen a pályázatok leadása. Amikor ezt a cikket olvassátok, remélhetőleg már mindenki le tudja adni a pályázatát gond nélkül.

A pályázatok leadására február 17-e 23:59, hiánypótlásra pedig 23-a 23:59-ig van lehetőségetek. Ha valami problémátok adódna a leadási időszakban, írjatok a szoceh@ttkhok.elte.hu e-mail címre és próbáljátok meg tekintettel lenni arra, hogy ilyenkor napi 40-50 levél is beérkezhet. Fontos azt is megjegyezni, hogy a bíráláskor mi nem látjuk, hogy ki jogosult az ösztöndíjra. Miután megkaptátok az értesítést, hogy pályázatotok esetleg elfogadásra került és elértétek a ponthatárt, a támogatást csak akkor fogjátok megkapni, ha jogosultak vagytok rá, vagyis államilag támogatott képzésben vesztek részt, vagy megkezdett féléveitek száma szerint még jogosultak lennétek rá.

Rendszeres sport, tudományos és közéleti ösztöndíjakra is most lehet pályázni, ezek leadási határideje egy-egy. Mivel ezek leadása papírosan történik, így ezeket már múlt héttől le lehet adni az Északi Hallgatói Irodában annak nyitvatartási idejében. Pályázatok leadási határideje február 15-e 14:30, hiánypótlásra pedig február 22. 14:30-ig van lehetőségetek. Jogosultak ezen ösztöndíjakra azon hallgatók, akik államilag támogatott vagy magyar állami részösztöndíjas, önköltséges vagy költségtérítéssel jellemezhető alapképzésben, egységes,

osztatlan képzésben, mesterképzésben, korábbi rendszerű egyetemi, főiskolai alapképzésben, doktori képzésben vesznek részt.

Rendszeres sport ösztöndíjra azon hallgatók jogosultak, akik rendszeres sporttevékenységet végeznek magyar szakszövetséggel rendelkező sportágban és rendelkeznek sporteredménnyel.

Rendszeres közéleti ösztöndíjra azok jogosultak, akik az előző félév folyamán kiemelkedő tevékenységet folytattak a kari hallgatói élet megszervezése, segítése érdekében, de nem a Hallgatói Önkormányzatban tették mindezt. A pályázatokat az értékeléskor a bírálók egymással össze fogják hasonlítani és ez alapján fognak a pályázatokhoz értékezni.

Rendszeres tudományos ösztöndíjra valamilyen tudományos tevékenységgel lehet pályázni (TDK, konferencián való részvétel, publikáció, országos verseny, oktatási tevékenység). A pályázatok bírálását a tudományos csoport végzi, a tudományos biztos, Szakács Dávid vezetésével. Ha kérdéseket adódna ezzel kapcsolatban, azt neki tegyétek fel a tudbiz@ttkhok.elte.hu e-mail címen. A bírálati szempontok megtalálhatók a ttkhok.elte.hu oldalán.

Rendszeres ösztöndíjaink mellett, továbbra is folyamatosan lehetőség van az egyszeri pályázatok leadására, rendkívüli szociális támogatásra és egyszeri sport, tudományos és kulturális ösztöndíjra. Rendkívüli szociális ösztöndíjra, akkor lehet pályázni, ha a családban rendkívüli, nagy anyagi kiadással járó esemény történik. Olyan hallgatók igényelhetik, akik államilag támogatott képzésben tanulnak vagy költségtérítésesben, de megkezdett félévük száma szerint még jogosultak lennének államilag támogatott félév(ek)re. Egyszeri sport és tudományos ösztöndíjra pályázni lehet utazási- és szállásköltségekre, részvételi díjak, regisztrációs költségek, cikk-közlési díjak stb. megtérítésére, névre szóló számla ellenében.

Egyszeri kulturális ösztöndíjra bármilyen kulturális tevékenység támogatására lehet pályázni.

Zomborác Kitti
ELTE TTK HÖK
 Szociális elnökhelyettes
szoceh@ttkhok.elte.hu

Vár a Mentorrendszer!

Jelentkezz Te is mentornak!

Idén is nagy lendülettel vágunk bele az idei mentorkoncepció teljesítésébe. Ahogy terveztük február 4-én meg is kezdődött a jelentkezés az ELTE TTK HÖK mentorrendszerébe! Várjuk mindenki jelentkezését, aki segítene a jövő golyáinak, esetleg érdekli az egyetem illetve a TTK HÖK rendszere, működése.

Maga a mentorrendszer 2006 májusában, pár lelkes hallgató közreműködésével indult. A kései kezdés ellenére sikerült egy kisebb társaságot toborozni. Ők megkezdtek önmaguk és társaik képzését, augusztusban pedig megtartották első mentortáborukat. Szeptemberben felkészülten és hatalmas elszántsággal kezdték meg munkájukat a hozzájuk beosztott golyáikkal.

Látva lelkesedésüket és a rendszer eredményességét, még több hallgató kapott kedvet a mentorkodáshoz és 2007 tavaszán már válogatni kellett a jelentkezők között. A következő tanév elején kétszer annyi mentorral és nagyobb tapasztalattal vágta neki a feladatoknak. Ez persze nem azt jelenti, hogy már nem lehet fejlődni.

Minden mentorrendszer változott egy picit, és minden mentorkoordinátor szívén viselte, sőt még mindig szívükön viselik a rendszer sorsát. Mindenki hozzáadott valami pluszt a személyiségből és nekik köszönhető, hogy ott tartunk ahol.

Idén 8. alkalommal hirdettük meg a mentorjelentkezést. Ez a cikk azért született, hogy mit tesz mentornak lenni és ez mivel is jár pontosan. A mostani mentorrendszer alapjai sem térnek el a 2006-os alapelvektől, hiszen a mentorok elsődleges feladata az, hogy segítségére legyen a frissen beiratkozott elsőéves hallgatónak az egyetemi életbe történő beilleszkedésük során. Ti is tapasztalhattátok, hogy a gimnáziumi éveket lezárva az egyetemen sok olyan kihívással, újdonsággal szembesülnek a golyák, amelyekkel önállóan kell megbirkózniuk. Órarendjüket maguk állítják össze, pályázati és lakhatási ügyeiket önmaguk intézik. A mentorok a szükséges információkat

átadásával, közösségi programok szervezésével segítenek golyáiknak eligazodni. Emellett a mentorcsoportok vezetőjeként igyekeznek egy olyan közösséget létrehozni (akár más mentor csoportokkal együttműködve), amelynek tagjai egész egyetemi tanulmányaik során számíthatnak egymásra.

Ennek megfelelően a mentorjelöltek az eddigi szokásnak megfelelően egy felkészítő tréningorozaton vesznek részt. Ennek fő célja minden (az elsőéveseknek fontos) információ átadása a jelölteknek. Emellett kiemelt szerepet kap a csapatépítés, melyen keresztül csapatépítő játékokat tanulnak meg. Maga a képzés három központi előadásból, egy szakos előadásból, két kirándulásból illetve 1 táborból áll.

A tananyag a következő részekből épül fel: tanulmányi ügyek, szociális ügyek, rendezvények, külügy, kollégium, sport, esélyegyenlőség, Alapít-

zik az új felsőoktatási törvény ismerete is. Ezzel a tudással ők is sokkal könnyebben boldogulnak az egyetemen.

Ismerniük kell továbbá az ELTE kollégiumait, felvételi rendszerét. Ez nem azt jelenti, hogy fejből kell tudni, hogy hány férőhelyes a TÉTéNy kollégium, avagy hány kilométerre van a VUK a Lágymányosi kampusztól. De az, hogy hogyan és mikor kell jelentkezni és milyen felületen az elengedhetetlen. Továbbá tisztában kell lenniük, hogy milyen lehetőségek vannak külföldi ösztöndíjakra, hogy lehet sportolni, ismerniük kell a Hallgatói Önkormányzat működését és a Hallgatói Alapítvány szolgáltatásait.

Ezután jönnek azok a közéleti információk, amik a tanulmányok mellett egyetemi életet mutatja be, ezeket már annyira nem kell tanítani. Hisz mindenki ismeri a LEN-t, a Gólyabált, a Jeges Estet és a kari bulikat.

A „tananyag” tematikája nem változott az évek során, mindig frissül és alkalmazkodik, de a főszál megmarad. Akkor mégis miben más az új mentorrendszer?

Sokkal szigorúbban válogatja meg a felvett mentorokat. Most már nem csak az fontos, hogy a jelölt tisztában legyen az imént említett szabályokkal, ismeretekkel, hanem hogy haladjon a tanulmányaival. Nem igazán hiteles és nem példamutató az olyan mentor, aki egy órára jár a golyáival. Az oktatók szemében is megbízhatóbb és tiszteltetlenebb egy olyan mentor, aki nem bukducsol, hanem halad is a tanulmányaival. Ezért a tanulmányi előrehaladás, akár kizáró ok is lehet.

A másik fontos kritérium, hogy a képzés minden előadásán és kirándulásán részt vegyen a jelölt.

A mentor.elte.hu honlapon mindent megtudhattok a mentorkoncepcióról, az előadások és a kirándulások tervezett időpontjáról, illetve a február 14-én és 19-én a „Milyen a jó mentor?” előadáson beszélgethettek régi mentorokkal is. Ne feledjétek a jelentkezés semmire nem kötelez, csak szándékot jelez!

Kovács Fanni
Mentorkoordinátor
ELTE TTK HÖK

vány, HÖK, tudomány és tehetséggondozás, egy kisebb előadás az egyetem és a mentorrendszer történetéről illetve a mentorhétvége keretein belül egy szakos előadás.

Tanulmányi és szociális ügyekben kell a legfelkészültebbnek lenniük, ugyanis a golyák beiratkozás után rögtön ilyen problémákkal találják szemben magukat. Természetesen a szociális pályázatok mellett a többi ösztöndíjpályázat is fontos, ilyenek a rendszeres sport-, tudományos-, és közéleti ösztöndíj pályázatok. Illetve a tanulmányi ügyekbe szintén beletartoz-

Csak a szokásos: félévkezdés

Megint eltelt egy félév, a kis gonosz fekete könyvek visszakerültek a Tanulmányi Osztályra (ugye?!), hogy ne is lássuk őket májusig. Az órarendek alakulnak és remélhetőleg mindenki várja az új óráit, hogy a tudás feneketlen kútjából meríthessen. Íme hát egy kis összefoglaló, hogy mindenkinek zökkenőmentes lehessen a félévkezdése.

REGISZTRÁCIÓ, TANTÁRGYFELVÉTEL

A megszokás, miszerint minden félév elején nyilatkozni kell a tanulmányok folytatásáról avagy szüneteltetéséről, annyiban különbözött idén, hogy mindezt a Neptunban, az Ügyintézés/Beiratkozás/Bejelentkezés menüpont alatt lehetett megtenni. Ennek a határideje február 10-e volt, de március 11-ig regisztrációd visszavonhatod dékánhelyettesi kérvényt beadva, amennyiben meg tudod indokolni kérelmed.

A kurzusfelvétel szintén a szokásos módon zajlik, most már a Neptunban, annyi kivétellel, hogy a rangsorolások jelentkezés eredetileg február 7-ig tervezett határideje kitolódott február 11-ig. A versenyjelentkezés határideje ettől függetlenül nem változott – február 15. - utána a megszokott módon, a Tanulmányi Osztályon két hétig szankció nélkül fel lehet venni és le lehet adni tantárgyakat. Március 1. után tárgyleadásra nincs lehetőség, tárgyfelvételre pedig csak alapos indokkal és térítési díj ellenében.

HATÁRIDŐK

A tanegység elfogadási kérvények leadási határideje február 8-a volt, a költségtérítés csökkentési kérelmeket február 15-ig lehet leadni, ezeket a Tanulmányi Osztályon lehet intézni.

A költségtérítés befizetési határideje március 15., melyhez a csökkentés mellett kérhetsz részletfizetést, ennek a kérelemnek a leadási határideje február 22.

A szakdolgozatok témabejelentőinek Intézet-függő a leadási határideje, felvilágosítást a tanulmányi előadód-tól kérhetsz.

A tavaszi félév szokásos aktusait, mint például a szakirányválasztás és az átsorolással kapcsolatos nyilatkozatok és üzenetek, már a Neptun felületén lehet intézni. Pontos határidők még nem állnak rendelkezésünkre, kövessétek figyelemmel a Tanulmányi Osztály és a TTK HÖK honlapját.

A FÉLÉV MENETE

A szorgalmi időszak február 11-től május 17-ig tart, ennek megfelelően a vizsgaidőszak május 20-án kezdődik és július 5-én zárul. A tavaszi szünet idén az március 27-től április 2-ig tartó időszakra esik.

DIÁKIGAZOLVÁNY

Idén is lesz a Lágymányosi Campuson diákigazolvány érvényesítés, a kihelyezett matricaosztáson túl pedig a Questura Irodában tudod érvényesíteni diákodat, illetve bármilyen diákigazolvánnyal kapcsolatos problémádat intézni. (1053, Gerlóczy u. 11., nyitvatartásért látogasd meg a <http://qter.elte.hu> oldalt) A régi diákmatricák március 31-ig érvényesek, legyenek azok középiskolaik vagy egyetemik.

DÍJAK, TARTOZÁSOK

Amennyiben a félév végén tartozásod van, nem tudod felvenni a vizsgádat, ezért fontos, hogy figyeld a Neptunban, hogy van-e bármilyen kivetésed.

Ha előző vizsgaidőszak végén elmaradt valamelyik jegyed beírása, azt most pótolni tudod, kikérve az indexedet, de számold vele, hogy az utólagosan beíratott jegyekért 2700Ft/jegy díjat kell fizetned.

A díjak alapvetően nem változtak, az abszolutóriumhoz szükséges krediteken (BSc-n 180, MSc-n 120, tanári MA-n 150) + 10%-on túl minden felvett kreditért 3000Ft-ot kell fizetni. A harmadszori tantárgyfelvételért kreditenként 6500Ft a díj.

Az elkésett indexleadás, az utólagos jegybeírás, az elkésett szakirányválasztás és a fizetési kötelezettséggel való késés is térítési díjat von maga után (2700Ft/jegy vagy hét). Éppen ezért érdemes felírni a naptárba a határidőket, hogy figyelmességünk ne vonjon maga után fizetési kötelezettséget.

Nagy Katalin

Tanulmányi elnökhelyettes
taneh@ttkhok.elte.hu

Határidők a félévben

FEBRUÁR

Február 10. Regisztrációs időszak vége
Február 15. Kérelem beadása költségtérítés csökkentésre
Február 15. Rendszeres tudományos, sport, közéleti támogatás leadási határideje 14:30
Február 17. Rendszeres szociális támogatás | Leadás | Vége
Február 22. Kérelem beadása költségtérítés részletfizetésére
Február 23. Rendszeres szociális támogatás | Hiánypótlás | Vége
Február 28. Záróvizsga jelentkezés

MÁRCIUS

Március 15. Költségtérítés befizetési határideje
Március 27. Tavaszi szünet kezdete

ÁPRILIS

Április 2. Tavaszi szünet vége
Április 25. Vizsgajelentkezés kezdete

MÁJUS

Május 9. Eötvös nap
Május 10. Pázmány nap
Május 10. Szakirány választás Indítása
Május 15. Szakdolgozati témabejelentő leadása
Május 17. Indexfelvétel vége
Május 17. Utolsó tanítási nap - szorgalmi időszak vége
Május 19. Kurzusfelvétel Kezdet
Május 21. Vizsgaidőszak kezdete

JÚNIUS

Június 27. Szakirány választás Lezárása

JÚLIUS

Július 5. Vizsgaidőszak vége
Július 5. Vizsgajelentkezés vége
Július 7. Átsorolás | Nyilatkozat benyújtás | Vége
Július 12. Index leadás határideje
Július 12. Szakirány választás | Értesítés
Július 26. Átsorolás | Végső döntés
Július 26. Átsorolás Kezdet

AUGUSZTUS

Augusztus 2. Átsorolás Vége

Info: <http://to.ttk.elte.hu/a-felev-menete>

Cheerleadereink 15.-ek az európai ranglistán!

Akinek eddig kétsége volt afelől, hogy cheerleader lányaink szépségük mellett ügyességükkel is hódítanak, annak itt van rá egy csillogó bizonyíték egy újabb remek hír formájában.

Ahogy arról az ELTE Online korábban beszámolt, 2012. November 24-én került megrendezésre az első Austrian International Open, ahol az ELTE Cheerleader csapatának első Senior all girl groupja az előkelő 3. helyezést szerezte meg 115 ponttal. A(z) European Cheer Union honlapján immár jól látható, hogy a lányok nem csupán egy helyezést hoztak haza, a csapat az európai ranglista élvonalának 15. helyén állnak jelenleg.

„Nagyon büszke vagyok arra, hogy már az első hivatalos versenyünk eredményeként sikerült betönnünk az élvonalba – kezdte Ábel Réka, a csapat versenyzője. – A három hónapos felkészülésünk egy még nem túl bonyolult, egyszerűbb, de tökéletesen kivitelezett gyakorlatot eredményezett. Immár a II. Slovenian Cheer Open-re készülünk, és nem vitatott, hogy most már merészebb, kompetitívabb gyakorlattal készülünk kiállni Európa színe elé, mely majd április 13-14-én kerül megrendezésre. Terveink szerint most két All girl grouppal és egy Coed grouppal is kiállunk versenytársaink és a bírák elé. Nem tagadom, leghőbb vágyunk, hogy 2014-ben részt vehessünk és TEAM HUNGARY-ként szerepeljünk a Cheerleader Világ-bajnokságon, ez lesz most a legfőbb cél, de addig még hosszú út vezet – árulta el Réka az ELTE Online-nak.

A sikerek következtében több hazai cheerleader verseny is megrendezésre kerül ebben a félévben. Elsőként a KEK keretein belül a már hagyománnyá vált Országos Cheerleader versenyen mutatják meg lányaink a tudásukat. A következő ehhez hasonló, európai színvonalú és az ECU által is támogatott verseny a I. Hungarian Cheerleading Championship lesz, melyen már a hivatalos szabályzat szerint külön kategóriákat képvisel majd a Cheer Dance és az All Star Cheerleading is. Az ELTE csapata 2012 szeptemberétől már mindkét stílusban képviselteti magát.

Tabi Norbert

Forrás: ELTE Online

Hajós Alfréd Terv

Társadalmi és szakmai egyeztetésekkel idén indul a felsőoktatási sport szakmai és fejlesztési programját 2020-ig átfogó Hajós Alfréd Terv.

A sportkoncepció három fő iránya: a versenysport és a felsőoktatás kapcsolatának erősítése élsportolók hazai egyetemeken történő felkészítésével és versenyeztetésével, az egyetemi tömegsport javítása az általános testnevelés kötelezettségének felsőoktatásba való bevezetésével és az infrastruktúra fejlesztése – ismertette Fábíán István, a Debreceni Egyetem (DE) rektora sajtótájékoztatón.

Hozzáfűzte: mentorprogramokkal és egyéni tanrend kialakításával az intézmények nagyban tudják segíteni a sportolókat. Az élsportolók jelenléte pedig nagyon erős ösztönző erőként hathat a hallgatókra és az egyetemekre jelentkezőkre.

Kósa Lajos, Debrecen polgármestere elmondta: a szakmai egyeztetést követően a jövő évi költségvetési törvény elfogadásával válhat véglegessé a Hajós Alfréd Terv pénzügyi háttere. A városvezető szerint önálló hallgatói sportnormatíva bevezetésével az eredményeket, a sikereket kell támogatni.

„Fel kell állítani egy egységes mérőindexet a sportban elért eredmények értékelésére és ez alapján kell az egyes intézményekhez és hallgatókhoz irányítani az ösztöndíjakat” – részletezte Kósa Lajos, hozzátéve, az infrastruktúra fejlesztésére pályázati pénzeket célszerű bevonni. Szólt arról is, hogy a középiskola elvégzéséig kötelező mindennapos testnevelést idővel a felsőoktatásban résztvevőkre is kiterjesztik.

Kósa Lajos elmondta azt is, hogy a Debreceni Egyetem és a megyeszékhely önkormányzatának az együttműködése, közös szakmai programjai és fejlesztései voltak a Hajós Alfréd Terv alapjai, ezért is mutatják be a programot az intézményben.

Kiss Ádám, a Magyar Egyetemi és Főiskolai Sportszövetség elnöke a fogyatékkal élők sportba való bevonását említette a terv egyik emblemikus céljának, ezen a téren ugyanis még sok hiányossággal kell szembesülni.

Kőmíves Péter Miklós, a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája felügyelőbizottságának elnöke a szervezet támogatásáról biztosította a Hajós Alfréd Tervet.

Forrás: MTI

Spinning edzések!

Az ELTE-BEAC és az ELTE EHÖK által szervezett edzések várnak minden hallgatót, akik egyetemista társaságban, fiatal edzők vezetésével szeretnének heti rendszerességgel mozogni.

Az ELTE-BEAC és az ELTE EHÖK által szervezett edzések várnak minden hallgatót, akik egyetemista társaságban, fiatal edzők vezetésével szeretnének heti rendszerességgel mozogni.

HELYSÍN:

BEAC-Budapesti Egyetemi Atlétikai Club.

Budapest, 1117, Bogdánfy utca 10. földszint, Spinning terem a Sztértár büfé mellett.

JELENTKEZÉS:

Beiratkozási időszak február 4-17, ill. amíg be nem telik az edzésenkénti max. 9 férőhely.

Beiratkozás: Őszi Krisztiánnál az alábbi e-mail címen: cycling.beac@gmail.com

Részvételi díj: 6000 Ft/szemeszter. Ez 12 edzésalkalmat jelent, az általad tanév elején kiválasztott időpontokban.

Befizetés: ELTE-BEAC sporttelep, mindennap 9:00-17:00 között az első lépcsőház II. emeletén ill. az első edzéseken.

VÁRUNK TITEKET! Az ősszel megszokott módon minden edzésen lesz pulzusmérő óra, melynek segítségével sokkal jobban, hatékonyabban tudtok majd edzeni.

További tudnivalók:

Az edzések február 18-tól indulnak.

Csak az órák indulnak el, ahol minimum 8 fő jelentkezett!

Keress minket Facebookon is, itt követheted a csoportok telítettségét: ELTE-BEAC Cycling.

Kis Róbert

Forrás: ELTE Online

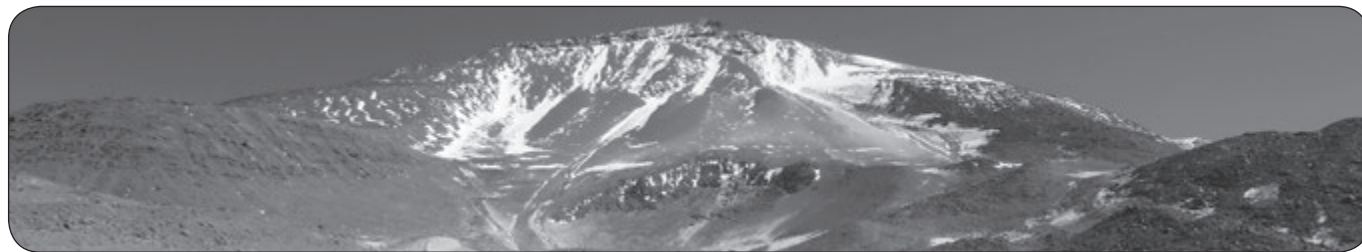
Expedíció a Föld legmagasabb vulkánján

Az Ojos Del Salado meghódítása

2012 januárjában állapotfelmérő és adatgyűjtő expedíció indult a Föld legmagasabb vulkánjához, a 6893 méter magas Ojos del Salado tűzhányóhoz. A kutatás vezetője Dr. Nagy Balázs, aki az ELTE TTK Természetföldrajzi Tanszékének adjunktusa, társai Dr. Mari László geográfus, a Természetföldrajzi Tanszék egyetemi docense és Heiling Zsolt terepi mérnök voltak.

2012 januárjában állapotfelmérő és adatgyűjtő expedíció indult a Föld legmagasabb vulkánjához, a 6893 méter magas Ojos del Salado tűzhányóhoz. A kutatás vezetője Dr. Nagy Balázs, aki az ELTE TTK Természetföldrajzi Tanszékének adjunktusa, társai Dr. Mari

mért adatokat tárolják. Az adatgyűjtő berendezések a hőmérsékletet, ill-egy a csúcson elhelyezett műszer a páratartalmat is méri. Az elhelyezés során vigyázni kellett a műszerekre, hogy ideális területre kerüljenek, és hogy semmilyen sérülés ne érhesse azokat egy

László geográfus, a Természetföldrajzi Tanszék egyetemi docense és Heiling Zsolt terepi mérnök voltak.

2013. február 6-án Mari László tartott élménybeszámolót *Expedíció a Föld legmagasabb vulkánján, Chilében* címmel, mely során számos érdekes információt és személyes tapasztalatot tudhattunk meg az Atacama expedícióról.

A kutatók által vizsgált terület Földünk egyik legextrémebb területe, nagyon erős szelek, nagy szárazság és hideg, az örökfagy (permafrost) jellemzi. A tanulmányozás fő célja megvizsgálni az állandó fagy kiterjedését és annak változását. Ez az extrém terület indikátorként működik, a napjainkban sokakat foglalkoztató témával, a globális éghajlatváltozással kapcsolatban, ugyanis az összegyűjtött adatokból következtethetünk az esetlegesen bekövetkező változásokra, az örökké fagyott talaj nyarankénti felolvadásának mértékére.

A munka során több magassági szintben helyeztek el műszereket, gödröket ástak az örökfagy határáig, ide helyezték el a speciális, több évig üzemelő műszereket. Ezek az eszközök úgy vannak kifejlesztve, hogy a szélsőséges időjárási körülményeket elviseljük és a

ilyen szélsőséges időjárású helyen. A műszerek segítségével megtudhatjuk, hogy mi történik a felszín alatt, ahol nyaranta felolvad az örökfagy.

A tapasztalatok szerint 6700 méteres magasság felett az ásás egy nehéz feladatnak bizonyult, ugyanis a levegő oxigéntartalma alacsony, és az itt uralkodó körülmények megnehezítik a fizikai munkát, rövid idő alatt is kifárad egy jó állóképességű, edzett ember is.

Az Ojos del Salado meghódítása során alapvető fontosságú volt az akklimatizáció, mely a megváltozott környezethez való tartós alkalmazkodást jelenti. A magasság növekedésével a levegő egyre ritkább, az oxigéntartalom csökken, ami nagyban befolyásolja az emberi teljesítőképességet. Az akklimatizációt csak fokozatosan lehet elérni, lépcsőzetesen kell hozzászokni az egyre magasabb tengerszint feletti magassághoz. Az expedíció résztvevői ezt elsődlegesnek tartották, jellemzően napközben magasabbra másztak fel, mint amilyen magasan töltötték az aznapi éjszakát.

A szigorú chilei vámelőírások miatt nem szabad az országba élelmiszert vinni, ezért itthonról semmit nem vihettek magukkal. Ott viszont gondoskodni kel-

lett a két hétre elegendő, megfelelő mennyiségű éleletről és vízről, valamint a gépkocsikhoz szükséges üzemanyagról, mert a hegyen nincsen ABC se benzinkút. Érdekes, hogy az utolsó vízvételi lehetőség a vizsgált helytől 250 km-re volt.

Az Atacama-sivatag több száz km hosszan húzódik észak-déli irányban, az Andok láncai között. A kutatás során bejárt terület félsivatag, óriási törmelék-lejtőkkel, helyenként zöld növényesekkel. Meglepő, hogy van élővilág egy ilyen kietlen helyen is, a füves pusztaságok, fűcsomók követik és látványosan jelzik a felszín alatt futó kisebb vízfolyásokat. Sós tavak is találhatóak a magasföldön, a 3800-4300 méter magasan lévő tavak vize nagyon sós, némelyiknek a partján hévforrások találhatóak, ez utal a vulkáni környezetre, utóműködésre. A tavaknak gazdag madárvilága van, flamingók, lúdfélék, kacsafélék élnek köz-

vetlen környezetükben. Ezen kívül nagy magasságokban lámafélékkel és sivatagi rókával is találkozott a kutatócsoport.

Az expedíció tagjainak szerencséje volt, hiszen azon a napon, amikor a vulkán csúcsát vették célba, az időjárás napos volt, a lehető legideálisabb, melyet a résztvevők egy fontos „kiránduláshoz” kívánhattak.

Mari László előadása alatt megannyi érdekességet tudhattunk meg az Andok legszárazabb részéről, többek között azt is, hogy a Puna de Atacama nevezetű magasföld az a területe a Földünknek, ahol a legmagasabban húzódik a hóhatár (7000 m körül), tehát tartós jégborítás nincs az itteni hegyeken. Itt található Földünkön a legnagyobb magasságban tó (6390m), valamint itt jutottak a legmagasabbra (6688 m) gépjárművel és motorral (6360 m).

A 2012-ben elhelyezett klímakutató mérőműszerekért, az azokban összegyűjtött adatokért 2014-ben visszamennek egy újabb expedíció keretein belül, és a nyert információk alapján várhatóan képet kapnak a klímaváltozás hatásairól, mely ezeket a nagy magasságban fekvő területeket érinti.

Honffy Dóra

TétékásNyúz

Írj 4-6-ost!

Ha van egy jó sztorid, ami a BKV-n vagy az egyetemre jövet történt veled és szeretnéd megosztani az olvasókkal, akkor írd meg nekünk a negyeshatos@nyuz.elte.hu-ra! Formai követelmények: 2000 karakter (szóközökkel), a cím pedig legyen negyeshatos_nev!

Jelentkezz cikkírónak!

Ha szeretnél csatlakozni a Tétékás Nyúz csapatához, nincs más dolgok, mint írni egy motivációs levelet referenciákkal (blog, megjelent cikk stb.) a foszerkeszto@ttkhok.elte.hu címre.

A levél címe legyen **Cikkírónak jelentkezem** és mellékelj a levélhez a motivációs levelet [nev.pdf](#) vagy [nev.rft](#) formátumban!

Várjuk
a fellépők
jelentkezését!

Jelentkezési tudnivalók a
www.cs.elte.hu/hangverseny
weboldalon.

MATEMATIKUS HANGVERSENY

Kedves Mindenki!

A Földrajzos Klub a Hallgatókért és a Tudományért Egyesület idén még több programot kínál az érdeklődők számára.

A szokásos szerdai Földrajzos Klub előadásokon és a különböző EGEA rendezvényeken kívül, a tavaszi félévben SPSS-oktatást és kerekasztal-beszélgetéseket szervezünk többek között a helyi gazdaságfejlesztésről, illetve az Európai Unió regionális politikájának jövőjéről. Mindezek mellett arról se feledkezzünk meg, hogy a tavaszi félév záróakkordjaként a Földrajz- és Földtudományi Szakterülettel karöltve, a mi rendezésünkben kerül sor a Földrajzos Napra is, így az elkövetkezendő időszakban is mindenki talál magának kedvére való programot.

Amennyiben szeretnél hozzánk csatlakozni, nincs más dolgod, mint ellátogatni a foldrajzosklub.elte.hu/belepes weboldalra, majd a kérdőív kitöltésével regisztrálni. Ezt követően felkerülsz az Egyesület levelezőlistájára, ahol heti rendszerességgel juttatjuk el hozzád a legfrissebb információkat.

GEOCENE ASSOCIATION FOR STUDENTS AND SCIENCE

További információért várjuk leveledet a
kapcsolat@foldrajzosklub.elte.hu e-mail címre!

SPORTOLJ KREDITÉRT

VÁLASSZ
TÖBB MINT
30 SPORT
KÖZÜL!

LÉPJ BE A NEPTUNBA ÉS
VTN KÓDDAL
KERESD AZ ÓRÁKAT!

JELENTKEZÉSI
HATÁRIDŐ
FEBR. 15.

HELSZÍN: AZ ELTE MÉRNÖK- ÉS
BOGDÁNFY UTCAI SPORTTELEPEI,
A VÁROS KÖZEPÉN!

TOVÁBBI INFORMÁCIÓÉRT KERESD
A BEAC VAGY PPK ESI IRODÁJÁT!

ELÉRHETŐSÉG: 061-209-0617 ; info@beac.elte.hu

facebook

elérhetőség: ELTE Testnevelés kurzusok

Kolumbia és az Európai Unió

Kerekasztal-beszélgetés a kolumbiai külügyminiszterrel

Az Antall József Tudásközpont (AJTK) szervezésében 2013. február 8-án a Budapesti Corvinus Egyetem 2001-es Rectori Tanács-termében délután négy órakor megkezdődött a Kolumbia és az Európai Unió névvel ellátott közel másfél órás esemény. Az ország helyzetének felvázolását egy kerekasztal-beszélgetés zárta.

Az Antall József Tudásközpont a Budapesti Corvinus Egyetemmél együttműködésben, alapítványi formában jött létre. Megalakulását Dr. Antall Józsefné 2009-ben a brüsszeli Antall-épületszárny avatásán jelentette be. A Tudásközpont a pártoktól, ideológiától és aktuálpolitikától független szervezet, amely elsődleges céljának tekinti az antalli hagyomány és szellemiség ápolását. Profilját meghatározza a politika- és társadalomtudományi kutatási tevékenység és a könyvkiadás. Fő tevékenységük azonban olyan programok megvalósítása, mely az elméleti oktatásnál túlságosan ismereteket biztosít egyetemi hallgatók számára konferenciák, előadásorozatok, képzések és kerekasztal-beszélgetések formájában.

Magát a szóban forgó eseményt egy facebookos hirdetés és online regisztráció előzte meg, majd a helyszínen a vendégek fogadása után több mint ötvenen foglaltunk helyet a hat-nyolc fős külügyi-nagyköveti delegációval szemben, háttérben néhány fős fotós stáb a sajtótól. Az AJTK kuratórium elnöke üdvözölte a jelenlévőket és megköszönte az asztalfőnél lévő képviselet jelenlétét. A délután nyelve eredetileg spanyol lett volna magyar tolmácsolással, végül María Angela Holguín külügyminiszterrel tanácsára végig angolul folyt a prezentáció és beszélgetés is.

Kolumbia bemutatásával indult a közel ötven perces előadás. Egy fejlődő országnak titulálható középfatalomról van szó, európai párhuzamot állítva Lengyelországhoz hasonlították helyzetüket. Fő célkitűzési pontok a szabad kereskedelemben való megállapodás, kapcsolatkiépítés egyre több országgal kreatív diplomáciai eszközöket felhasználva. Mivel egy

távoli területről van szó nem ismerjük túl jól, magyarázatot érdemel speciális helyzete Az amerikai kontinens központjában helyezkedik el. így viszonylag könnyen tud üzletet kötni északkal és déllel egyaránt, New Yorktól és Sao Paolótól is csupán pár óra távolságra fekszik ami a légi közlekedést illeti. Magát a felosztását tekintve négy nagyobb részt különböztetnek meg a fekvésük és adottságaik szerint. Északkeleten az élelmiszer termelése a legfontosabb ágazat, még Csendes- és Atlanti-óceán partvidékén evidens módon a turizmus van főleg jelen. Természeti kincsekben ugyan gazdag, de ezek jelentősen ki vannak téve a klímaváltozásnak. Többek között tetemes vízkészletére és a vízenergiájára kell itt gondolni (rengeteg bővízü folyóval és számos hegységgel rendelkezik), hiszen egy-egy szárazság vagy hirtelen érkező csapadékosabb időszak nagy mértékben befolyásolja a hozamok alakulását.

Kolumbia sokszínűségét jelzi negyvennyolc nemzeti parkja, különböző erőforrások bányászata (kőszén, kőolaj, földgáz, nikkel, arany, vasérc, kaolin, platina, ezüst, azbeszt, drágakövek, só) és széles palettájú mezőgazdasága (banán, cukornád, rizs, kukorica, cirok, burgonya, valamint a legkiemelkedőbb a kávé: világ éves termelésének 10%-a). Az országnak azonban fejlődésre van szüksége, s ezt az előtte álló folyamatot a fenntartható fejlődést tekintetbe véve kívánja végrehajtani, ezért főként a tiszta energiát támogatja. A jelenlegi másfél Föld az össz ökológiai lábnyomunk tarthatatlan, fontos a változás, ezen azonban csak globális összefogás segít. Itt került szóba Magyarország, hisz Kolumbiához hasonlóan számos szomszédal rendelkezünk, s szükség lenne egy eredményes kör-

nyezetpolitika kialakítására velük. Közös csatlakozva a fenntartható fejlődés nemzetközi ideológiához növekedne az esély egyre több és több partner bevonására.

A Külügyminiszterasszony célja promotálni a megállapodások kötését mind kontinenseken belül, mind kontinensek között. Az Európai Unió ugyan már egy egységet alkot, de ahány tagállama van, annyi különböző igényt is kell a latba venni, ami nehezíti a kapcsolatépítést a kívülállók számára. Hazánkat tekintve azért dolgoznának szívesen velünk a kolumbiaiak, hiszen találmányaink, fejlesztéseink, technológiánk és infrastruktúránk átvétele nagyban lendítene helyzetükön a fejlődés felé, nekünk ez pedig jelentős piacot jelentene. Márciusban erről parlamenti tárgyalások veszik kezdetüket, a Hölgy hangsúlyozza a pozitív szemzőből való helyzetértékelés és lehetőségek keresését. Nagy hangsúlyt fektetnek a kis cégek elsőbbségének támogatására a multikkal szemben. Nemzeti államukban a lakók nem mernek külföldre menni és tapasztalni, így szükséges a hit kialakítása a külvilággal. Többek között ezért is szeretettel várják az embereinket, kölcsönösen egy másabb fajta látásmód kialakításához. Az előttük álló kihívások megvalósításával szeretnének beszállni a „global network”-be.

Ezzel befejezte beszédét és kezdetét vette egy interaktívabb kommunikáció. Kérdések helyett a felszólalások többnyire rövid élménybeszámolók voltak olyanoktól, akik már voltak Kolumbiában. Mindnyájan pozitív megítéléssel vélekedtek az országról és szívesen visszamenének akár hosszabb időre is. Komplex társadalommal rendelkezik, amelyben az emberek bármi történik boldogak, életük a zene és a tánc, valamint a karneválokra való részvétel. Egy megjegyzés szerint: ha ide látogatsz az egyetlen rizikó amit vállalsz, hogy maradni akarsz. Végül nem sokkal fél hat előtt a beszélgetés pozitív végkicsengéssel lezárult.

Mindenképpen ajánlani tudom hasonló rendezvénysorozatok figyelemmel kísérését, s alkalomadtán egy-egy érdekes címmel ellátott előadásra való ellátogatást.

Mihály Eszter
tudositas@nyuz.elte.hu

Vírusok és baktériumok célkeresztjében

Kicsi a bors, de erős

Amikor világunkat felforgató, elsöprő, veszedelmes és pánikot keltő dolgokról esik szó, elsőre bizonyára a nagy dolgok jutnak eszünkbe. Egy tornádó vagy más természeti katasztrófa, a gazdasági válság vagy esetleg a háborúk. Jobban belegondolva azonban korántsem ezek jelentik számunkra a legnagyobb veszélyt. Ezt egy pár mérettel apróbb világban kell keresnünk.

A MIKROVILÁG JELENTŐSÉGE

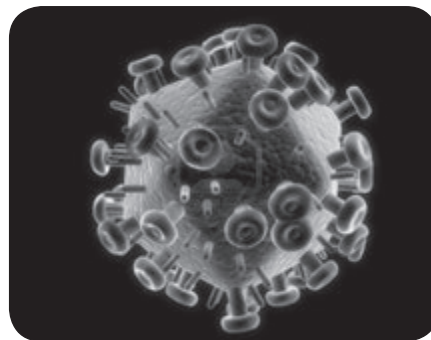
Parányian kicsik és pusztán szabad szemmel láthatatlanok, mégis mindenütt jelen vannak a mikroorganizmusok. Megtalálhatóak a levegőben, a föld alatti közetrétegekben, a mélytengerekben és minden egyéb olyan élőhelyen, ahol folyékony formájú víz előfordul. Szervezetünkben számuk saját sejtjeink tízszeresét is elérheti. Ilyen értelemben tehát remek élőhelyet jelentünk sok apró idegennek, miközben éntudatunk által önállónak gondoljuk magunkat. Bár még mindig sok a felfedezetlen rejtély, a mikrobiológiai kutatások által napjainkban már részletes betekintést nyerhetünk sokáig ismeretlen világukba.

Nagyon sokfélék lehetnek és folyamatosan, percről percre változhat a bennünk élő mikrobák aránya. Újak jelenhetnek meg, míg mások eltűnnek. Hogy milyen hatással bírnak a gazdaszervezetre, az pedig a konkrét betolakodó fajtól, illetve főleg az immunrendszer állapotától függ. Fontos tényező ezek mellett az is, milyen korú az adott szervezet. Gyermekkorban sokkal több mikroorganizmus, vírus és prion fordul meg a testben, mint később egy felnőttben. Ennek oka szintén az ellenálló képességben keresendő, hiszen a fiatal szervezet a felfedezés fázisában még nem tudja mire kell számítani. Az immunrendszer fokozatos fejlődésével – ami a már egyszer észlelt mikrobák memorizálása által való tanulásnak is felfogható – kevesebb lesz az idegen kórokozó is, azonban mivel mutalódásuk viszonylag gyors, folyamatos harc áll fent a betolakodók és a gazdát védelmező szervrendszer között. Fontos szerepet játszanak ebben a folyamatban az anyai hüvelyből az újszülöttbe átvándorló *Lactobacillales* rendbe tartozó baktériumoknak, mivel hozzájárulnak az anyatej emésztéséhez. Ezért hangsúlyozza sok orvos a természetes születés

kiemelt fontosságát, ugyanis hátrányban vannak ilyen tekintetben sajnos a császármetszéssel születő csecsemők, akik nem jutnak ugyanannyi *Lactobacillus*hoz, mint normális úton világra jövő társaik.

KÁROS HATÁSOK

Holott büszke mosollyal jelentik ki sokan, hogy a XXI. század fejlettsége által ma már bolygónk legapróbb szegleteit

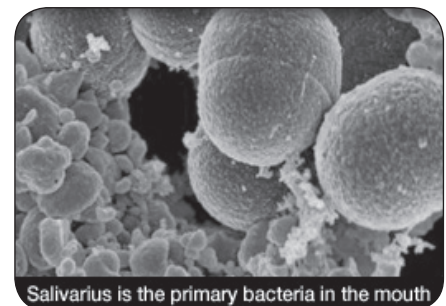
is megismertük, be kell látnunk, a mikrovilág képviselői sokszor uralkodnak felettünk. Leginkább negatív élmények ragadnak meg az ember emlékezetében az apró lényekkel való találkozás következtében, hiszen nekik „köszönhető” a télen épp aktuálisan előforduló rengeteg megbetegedés is. Ezt az oldalt főleg a vírusok és prionok képviselik, amíg baktériumok kevésbé, holott ők sem nevezhetők jelentéktelennek szervezetünk esetenkénti ledöntésében. A 20-400 nanométeres rosszakarók neve így nem véletlenül származik a latin mérge szóból, hiszen a legfenyegetőbb kórok hozzájuk köthetők. A kutatók által ma is vitatott az élettelen és élő közti elhelyezésük, ám sokkal inkább tartoznak az előbbihez és legegyszerűbb fertőző parazitaként tárgyalni őket, lévén hogy gazdaszervezet nélkül valóban nem élnek. Ez egyértelműen magyarázza a mikroorganizmusoknál sokkal agresszívebb viselkedésüket. A kártékony paraziták egyes képviselői felelősek többek

között a mindenki által jól ismert influenzákért, az AIDS-ért, a méhnyakrákért, az agyvelőgyulladásért, a veszettségért vagy az atípusos tüdőgyulladásért.

A patogén baktériumok – mint a méltán híres *Staphylococcus*ok és *Streptococcus*ok – is okoznak természetesen kellemetlen tünetekkel járó nyavalyákat. Hozzájuk köthető a TBC, a mára már kihalt pestis, a nemi betegségek nagy része vagy a szalmonella. Ezekkel szemben azonban sokkal könnyebb fellépni az antibiotikumoknak köszönhetően, mint a vírusok ellen. Utóbbiak nagy részét szervezetünk lázzal, társadalmunk pedig a védőoltásokkal igyekszik megelőzni, azonban még ma is vannak gyógyíthatatlan betegségeket okozók.

HASZNOS SZIMBIÓZIS

Nem szabad azonban elfelejtenünk azt sem, hogy a rengeteg nem kívánt kellemetlen hatás mellett más fajaik nagyon fontos szerepet töltenek be pozitív közreműködésük által szervezetünkben. Tulajdonképpen létfontosságúnak tekinthetjük a mikroorganizmusok ezen képviselőit, így a már említett antibiotikus kúrák elkerülhetetlenül magukkal vonják ezek pusztulását is, amiért napjainkban sok orvos nem is preferálja a kétélű fegyvert. Segítségünkre vannak az anyatej után később a táplálék megemésztésében, meggátolhatják a káros mikrobák „munkáját” – ahogy a *Streptococcus salivarius* a fogszuvasodás és az ínybetegségek ellen véd – vagy épp a pH alacsonyan tartásával, azaz savas közeget biztosítva segítik az immunrendszer fokozott működését. Legtöbbjük a mintegy 33 627 fajjal a vastagbélben él.

Salivarius is the primary bacteria in the mouth

Nem csak szervezetünk egészséges működéséhez nélkülözhetetlenek ezek az apróságok, hanem Földünk légkörének kialakításában is főszerepet kaptak mintegy két és fél milliárd éve. A *Cyanobacteria* törzs indította útnak a levegő oxigén-dúsulását a fotoszintézis által, így főleg nekik köszönhetjük az életető gázt is.

Solymosi Emőke

TétékásNyúz

Mozdulatok hangjegye

Csak a testemet figyeljék! Csalok!

A fecsegések, az ajkainkkal formált szavak mögött, testünk tudat alatt egy hangtalan, de annál kifejezőbb jelrendszert működtet, sőt egy egész nyelvet művel, amely nagyobb erővel bír, mint azt legtöbbször sejtjük.

Legyen akár állati, akár emberi, a test dalol azon a rejtélyes furfangos megfejtésre váró módján. Egy-egy felvett pozitúra, arckifejezés, mozdulat, érintés, mind-mind érzelmeket, hangulatokat sugall. Az egyének egymás iránti attitűdjé a jelek kellő elsajátításával egyfajta „gondolatolvasást” valósít meg.

Mondhatni ősrégi, ösztönös, ennek ellenére a non-verbális kommunikáció csupán az 1960-as években vonta magára mélyrehatóan a tudomány feketekerekes szemüvegét. A kutatások, vizsgálatok dacára mind a mai napig a lakosság apró hányada fordít rá elegendő figyelmet. Kevesen ismerik el, hogy ugyanannyira lényeges, mint a helyesen megválogatott szavak, sokan még magát a testbeszéd mivoltát is kétségbe vonják.

A nem verbális jelrendszerben a mozdulatok szavakat tükröznek és ezek összeolvasása kényes, és roppant félreérthetőségű, így elsajátítása időt, gyakorlatot igényel. Érdeklődünk a többiek testnyelve iránt, néha egyenesen áhítunk egy apró érintés, bólogatás, egy sokatmondó mosoly, vagy egy csábos pillantás után. Kétségtelen, hogy a mikro-jelzések egyvelege alapján ítélünk, illetve ítélnek meg minket is, ezért mindenképp érdemes értelmezni azokat.

Ahogy az állatok fitogtatják erejüket, védik a területüket, udvarolnak, ugyanolyan ösztönös eszközökkel történik mindez az embereknél is. Hazánkban az egyik leglátványosabb udvarlás érdeme a túzok kakasokat illeti, a híres dürgés során silány téli tollazatukat díszesre cserélik, kifordítják szárnyaikat, mereven, hátravetett farktollakkal büszkén lépegetnek, felfújják, riszálják magukat.

A férfiak, amennyiben egy érdeklődésüket felkeltő nő érkezik a látótávolságukba, kiegyenesednek, mellkasukat előtérbe helyezik, izmaikat megfeszítik, arcvonásaikban is változás áll be, nyakukhoz emelik kezüket, esetleg nyakkendőjükkel, gallérjukkal bibelődnek, de az udvarlás legerőteljesebb kinyilatkoztatása, amikor az övükbe

dugott hüvelykujjukkal igyekeznek férfiaságukat hangsúlyozni.

A faunában csakúgy, mint az emberi társadalomban, a hatalom, a dominancia egy sor hangtalan kellekkel követel magának tiszteletet. Legyen az bármilyen állat, amelynek ereiben a hatalomvágy csörgedezik, meghódítja, elfoglalja a teret azért, hogy kiterjedélyesedik, amennyire csak lehetséges nagy, és félelmetes maskarákat kíván öltetni. Az emberek akár egy pillanatra hatalmat észlelnek markukban, ugyanezeket a viselkedésformákat produkálják, így könnyűszerrel kijelenthető: a hatalom non-verbális megnyilvánulása az evolúcióból eredeztethető.

Az édes hatalmat ízlelgető versenygyőztése például „V” alakban magasan az égbe emeli karjait, állát büszkén felfele tartja. Sok hatalmi póz közül ez az egyik, amely különlegessé teszi, hogy a győzelem mámorában ugyanezt a testhelyzetet ölti magára az is, aki soha nem láthatta a napvilágot. A magabiztos személyeket a hatalmi pozitúrák leplezik le, ilyen, amikor valaki mindkét kezét a fejé mögé kulcsolja, vagy csípőre teszi.

Miután a borulátás, a gyöngeség, az önbizalomhiány, vagy a fenyegetés érzete bevackolja magát az elmébe, az egyedek picire húzzák össze magukat, elzárkóznak a külvilágtól és ennek megfelelő védelmező testtartásba menekülnek. Jellemző ilyenkor az emberekre a mellkasuk előtt görcsösen összefonott karok, szorosan keresztbe vetett lábak.

Az uralkodói non-verbális eszközök, abból az illetőből, aki felett a hatalmat gyakorolni szándékozzák, a legtöbb esetben ambivalens, gyengeséget árasztó gesztusokat váltanak ki. Számos kísérlet alkalmával bizonyították a társadalomtudósok, hogy az előadások során, az összekulcsolt, zárkózott testhelyzetben lévő diákok, nemcsak az előadóról vélekednek általánosságban negatívabban társaiknál, hanem figyelmük, teljesítményük és részvételük is feltűnően tompul.

Az emberek legtöbbször elfeledkeznek arról a tényről, miszerint a non-verbális jelek nem csak a külvilág

felé küldenek impulzusokat, hanem az egyénekre magukra is képesek megdöbbentő hatást gyakorolni. Befolyásolják az énképet, sőt élettani változásokat is előidéznak.

A testbeszéd hormonokkal befolyásolja a szervezet működését, az egyik ilyen a mellékvese kéregállományában termelődő kortizol, amely stresszhelyzetben termelődik, a másik az úgynevezett dominanciáért felelős tesztoszteron. Az alfa hímeknél, illetőleg a befolyásos pozíciót betöltő személyek esetében a tesztoszteron szint egyaránt magas, míg a kortizol alacsony szintet mutat. A két hormon szintváltozására szerepcseré változásakor ugyancsak sor kerül. Ennek tudatában amerikai társadalomkutatók önkéntesekkel olyan kísérleteket végeztek, ahol arra az egyszerű kérdésre keresték a választ, hogy ha az elme tud hatni a testre, akkor képes-e a test az elmét manipulálni?

A résztvevőkkel a laborban, különböző domináns-, és elgyengült pozíciókat imitáltattak. A kísérleti alanyokat nem befolyásolták a hatalom eszméjével, csupán instrukciókkal látták el őket, mint például görnyedjenek előre, vagy tegyék az asztalra lábukat. Két-két percig vettek fel különböző erős, illetve gyenge hatalmi testtartásokat. A nyálmintákon végzett tesztek bebizonyították, hogy két perc domináns póz végrehajtását követően, a stressz hormon 25%-al lecsökkent, a tesztoszteron 20%-al megnőtt. A résztvevőket átjárta a hatalom, kockáztató képességük meggyarapodott, szívesebben próbálták ki magukat szerencsejátékokban, míg a bezárkózó testhelyzetek ennek ellentétét váltották ki. A figyelemfelkeltő laboratóriumi eredményt, amelyet néhány perc idézett elő, vajon lehet hosszútávra fejleszteni? A bizonyítékok az igen válasz felé hajlanak. Megméretetett társadalmi szituáció, vizsga, állásinterjú előtt ezt az apró fortélyt használva nagyban befolyásolható a teljesítmény, az önmagunkról alkotott kép.

Nincs szükség erőforrásra, technológiára, csupán testileg szükséges színlelni a dominanciát, míg az elme elhiszi azt, és ezáltal megváltoztatja a viselkedést mindaddig, míg egyé nem válik vele. A recept mindössze: sokszor két perc domináns testtartás.

Néha hagyni kell a testbeszéd kibontakozását, hiszen „amikor túl sok mondanivalód van: jobb, ha meg se szólalsz”.

König Rita
ttt@nyuz.elte.hu

Az emberiség évezredes álma

A repülés fizikája

Mindenkivel megesett már az, hogy egy napfényes délután tekintünk felemelve az égbolt kékségére, felfedeztünk egy lassan tovasuhanó repülőgépet. Ilyenkor az első, ami hirtelen eszünkbe juthat, az a jelenség szépségéhez köthető. A második az lehet, hogy egy acélmonstrum hogy az ördögbe marad fenn a levegőben?

NINCS ÚJ A NAP ALATT

A repülés jelenségét a természetben régóta nyomon követhetjük, hiszen rengeteg élőlény képes rá. Az állatvilágban alapvetően két kategóriára osztható repülés-fajtáról beszélhetünk: a hagyományos, külön erő kifejtést igénylőről, és az úgynevezett „siklásról”. Előbbibe tartozik például a madarak, rovarok és a denevérek mozgása. Habár a legtöbb madárfaj képes repülésre, ez nem mindegyikre jellemző. A nagytestű strucc- és emufajok képtelenek a levegő meghódítására, csakúgy, mint a ma már kihalt dodó, valamint a sarkvidékeken élő pingvinek is csak az úszásban tudják hasznosítani szárnyaikat.

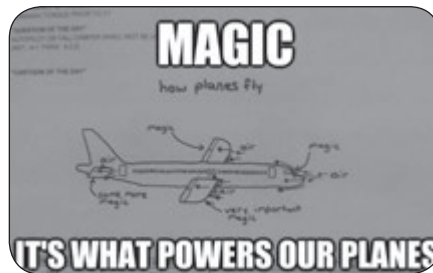
Rengeteg rovar szintén képes levegőbe emelkedni, és bár van, melynél a faj minden példánya képes rá, mint például a méhek, sáskák, van, amelynél csak a hím egyedek, például a hangyáknál. A denevér az egyetlen olyan ismert emlős, amely képes az önálló repülésre.

Utóbbi kategóriába tartozó állatok az evolúció hatására fejlesztették ki siklási képességüket, mellyel így hatékonyabban tudnak nagyobb távokat megtenni, vagy veszély esetén elmenekülni. Leggyakrabban a repülő mókust szokták emlegetni, amelynek lábai között kifeszíthető bőrlebens van, amely sokáig a levegőben tartja ugrás után, de léteznek hasonló képességű béka- és hüllőfajok is, valamint „repülő” kígyók is. A repülő hal megnagyobodott uszonyát használja a levegőben való sikláshoz, és alkalomadtán igen figyelemreméltó távolságokat is képes megtenni.

NEWTON ÉS BERNOULLI TÖRVÉNYEI

A kérdés persze az, hogy mégis mik azok a tényezők, amelyek alapvetően hozzásegítik a különféle élőlényeket ahhoz, hogy a levegőben maradjanak. A választ a fizikai erő-

törvényekben találjuk, melyek ugyan már bőven az első repülőgépek előtt is léteztek, azonban (sikeres) gyakorlati alkalmazásukig egészen a Wright fivérek felbukkanásáig várni kellett. Az összes repülő objektum levegőben maradásának a feltételét a Bernoulli-elv garantálja, mely kimondja, hogy amennyiben egy közeg (folyékony, légnemű) sebessége felgyorsul, azzal

egyenes arányosságban csökken az általa kifejtett nyomás. A madaraknak légszavár formájú szárnyaik vannak, amelyek úgy vannak kialakítva, hogy a felső része hosszabb, mint az alsó. A nekicsapódó levegő a szárny végére gyorsabban áramlik, mint alul, mivel a felső rész felfelé ível így hosszabb utat is tesz meg. A gyorsabban mozgó közeg kisebb nyomást idéz elő, így a szárny alsó részét nagyobb éri, amely a felemelkedést idézi elő.

Ily módon sikerült olyan gépeket készíteni, amelyek képesek a levegőbe emelkedni a rájuk ható felhajtóerő segítségével. Ez azonban nem az egyetlen befolyásoló tényező a levegőben maradáshoz. Newton dinamikai alaptételei szintén szerepet játszanak. Alapvetően négyfajta, páronként egymással ellentétes erőhatásról beszélhetünk: emelési (felhajtó) – nehézségi, valamint előreható – sűrűlődségi (közegellenállási) erőről.

Ahhoz, hogy egy jármű a levegőben maradjon, elegendő erőt kell kifejtenie, hogy kompenzálni tudja a súlyát. Ehhez szükséges, hogy a levegő a szárnyai körül megfelelő sebességgel legyen képes mozogni. Ez a különféle

hajtóművek által kivitelezhető, amelyek lehetővé teszik, hogy a gép olyan sebességgel hatoljon a levegőn keresztül, amely a megfelelő levegőáramlást biztosítja számára. A felhajtóerővel ellentétesen hat a nehézségi erő, vagyis a gravitáció. Ez a Föld középpontja felé irányuló folytonos erő örökösen leküzdendő hatásként jelentkezik, amennyiben a jármű a légkörben mozog. Egy tárgy sokáig képes a levegőben lebegni, de ha nem tud elegendő felhajtóerőt generálni, amely fenntartsa, akkor egy idő után lezuhan.

A test gyorsulásának irányával egyvonalú erő mozdtítja a testet előre. Ezt egy hajtómű, propeller, vagy a madaraknál a szárny mozgata hozza létre. Ahhoz, hogy a test haladni tudjon a levegőben, le kell győznie a közegellenállást, vagyis a sűrűlődségi erőt. Erre a repülőgépek kialakítása során ügyelnek, hogy áramvonalas legyen, vagyis könnyen tudjon a levegőben haladni, és megfigyelhető, hogy a madarak egyedfejlődése is ennek mintájára alakult. A sűrűlődségi erő nem más, mint kölcsönhatás a közeg (levegő) és a mozgó objektum között, vagyis jelen esetben ez a légellenállás. Minél inkább törekednek az aerodinamikus kialakításra, annál kisebb lesz a közegellenállás a levegő és a jármű között.

KÖRNYEZETKÍMÉLŐ MEGOLDÁSOK

Nem csak gazdasági, de környezetvédelmi szempontból is alapvető kérdéseket vet fel, hogy vajon meddig lehet a repüléshez nélkülözhetetlen kerozint előállítani, illetve, hogy vannak-e alternatívák. A biodízelekre való áttérésre még legalább 15-20 évet kell várni, és az új technológiákra való átállás potenciálisan meghosszabbítaná a repülési időt, viszont a légi közlekedés sokkal környezettudatosabbá válna. Egyéb módok is léteznek az üzemanyag fogyasztás, és a káros anyag kibocsátás megfékezésére, amelyek pusztán némi tervezést és gyakorlatot igényelnek. Nemrég a British Airways hajtott végre változtatásokat a járatai logisztikájában, csökkentették a gépek gurulási távolságát, illetve a késésekre helyeztek nagyobb figyelmet. Ezekkel az apró odafigyelésekkel a becslések szerint akár fél tonnányi üzemanyagot is meg lehet spórolni, valamint másfél tonnányi széndioxiddal kevesebbet juttatni a légtérbe.

Michael Kay

TétékásNyúz

Vörös Oroszlán

Egy csepp Kelet

A fázós napok szabadidejében a korizás és egyéb havas-jeges sportok indokán kívül önszántából nem igazán mozdul ki az ember. Sokkal inkább vágyunk egy bögre forró italra a szükséges napi teendők után hazaérve. Ezzel a lehetőséggel azonban nem csak otthon, hanem egy sokkal elegánsabb környezetű teaházban is élhetünk, amiért megéri kimozdulni.

Nemrég megismerhettétek a Zöld Teknős Barlangját, amely már nevében is hasonlóságot mutat a most bemutatásra váró hellyel, s elhelyezkedésében sem tér el sokkal – hiszen szinte szomszédosak egymással –, mégis különbözik a keleti kultúrát előtérbe helyező Vörös Oroszlántól.

A nagy múltú teafogyasztás hagyományát őrző teaház fővárosunk szívében található, a VI. kerületi Jókai tér 8. száma alatt. Egy nyugodt, csendes hely ez a belváros zajában, ahol a rohanó élet helyett a pihenés veszi át a főszerepet. Belépve a kétszintes teaházba egy könyvekkel teli helyiségben találjuk magunkat, amely tulajdonképpen egy kisebb bolt. Itt teázással kapcsolatos olvasnivalókat szerezhethetünk be, illetve kaphatunk a témához fűződő cd-eket, sőt keleti tárgyakat is. Innen a felső szintre érve – ahogy a neve is sejteti – egy kellemes vörös színek által uralt helyre érkezünk. A megszokott székek és

asztalok étteremszerűvé teszik ezt a részt, azonban beljebb lépve egy babzsákokkal és párnákkal telipakolt szobát is találhatunk. A füstölők és a félhomály szintén hozzájárulnak a hely hangulatához. A falakat kínai írásjelek, azaz kanjik és kis lámpások díszítik, illetve még egy akvárium is dekorálja a termet.

Választékuk hatalmas, hiszen a 110 féle szálas tea közül kedvünkre válogathatunk a fekete, zöld, fehér, rooibos, mate, oolong és gyümölcssteák között. Az étlapon még részletes ismertetőt is olvashatunk a különböző teákról, s ezek

keleti eredetéről. A lényegét képező teák során kívül akár kávét vagy forró csokit is rendelhetünk. Egy kanna, vagyis 4 dl tea ára átlagosan 640-920 Ft között ingadozik, azonban vannak drágább teakülönlegességek is – mint például a kínai teavirág vagy a japán Fuji hegynél termesztett Sencha tea –, amelyek ára már 1000 Ft fölött van. Ahogy ez utóbbi is mutatja, nem kifejezetten a diákok pénztárcájára tervezték, azonban ha egy igazán finom teát szeretnétek inni, amelyet a boltok filteres kínálatában nem találhattok meg, érdemes ellátogatni ide. Kimért szálas teák megvásárlására is adódik lehetőség, így ha kóstolás után megtetszik valamelyik, a kevésbé ráérős estéken később akár otthon is elkészíthetjük magunknak.

Úgy gondolom, amennyit elvesz a tél, annyit ad is, hiszen a teaházak élménye is csak ilyenkor az igazi. Aki tehát egy békés, beszélgetős estét tervez a barátokkal, vagy épp rajong a keleti népek kultúrájáért, annak mindenképpen ajánlom ezt a helyet, illetve az Oktogon környékének meglátogatását. A XI. kerületben megtalálhatjuk egy másik teaházukat is a Villányi út 12. szám alatt, így a budaiaknak sem kell sokat utazniuk. A Vörös Oroszlán minden nap vár titeket egészen este 11-ig. További információkat a <http://www.vorosoroszlán.hu> oldalon találhattok róluk.

Solymosi Emőke
helyvektor@nyuz.elte.hu

BeBloomozva

Általában minden első dolognak megvan a maga sajátossága: a legjobb, a legnagyobb, a legédesebb, és még sorolhatnám napestig. Az új félév első kritikájának én a legbloomosabb jelzöt adom. Hogy miért ezt választottam?

Nos, aki még nem ismerne, annak el kell áruljam, szeretem az irodalmat, és mint ilyen, megvan az a kissé talán furcsa dologom, hogy nem tudok egyetlen könyvet sem félbehagyni. Éppen ennek a – eddig úgy tűnt: pozitív – tulajdonságomnak köszönhetően jutottam túl a Varázshegy vagy a *Háború és béke* néha ötvenoldalas holtpontjain, és így utólag visszagondolva, nagyon is szívesen olvasnám el őket még egyszer. Aki pedig ne adj isten, olvasni szokta a kritikáimat, az azt is tudja, hogy könyvről rosszat még sohasem írtam. Úgy véltem, mindenben meg lehet találni azt a kevés jót, amiért szeretni érdemes.

Január 26.-án jutottam túl Joyce *Ulysses*-ének utolsó oldalán is – mér-földkö az életemben –, hogy eljussak idáig, két keserves évembe került. Mielőtt nekifogtam volna, persze feltérképeztem a terepet, Homérosszal és Dantéval bratyztam, csak hogy semmi se maradjon rejtve előttem az *Ulysses* irodalmi értékéből, de na ne... Ennél unalmasabb, semmit nem mondó, néha undorító és olykor-olykor heveny fejfájást – először hasmenést akartam írni – kiváltó könyvvel még soha életemben nem találkoztam, és az istenekre – mondom térdre rogyva és egy rózsafüzért morzsolgatva – remélem, nem is fogok soha többé.

Az egyetlen avantgard regény – hangsúlyozták jóakaróim óva intve attól, hogy belekezdjek. Mit nekem Hekuba – mondtam én. Az első száz oldal még poénosnak ígérkezett – feltéve ha emlékszünk még Kassák ó talatta,

latabagomárjára –, de amikor Leopold Bloom nevű főhősünk még oldalszázadokkal – gondolok itt a hosszú, értelmetlenül teleírt oldalakra, és a századoknak tűnő ráfordított időmennyiségre – később sem tudta kibontakoztatni tehetségét, akkor már kezdtem feldani a reményt, hogy valaha is a végére lehet érni ennek az odüsszeusi utazásnak.

Aztán – enyhe túlzással – hirtelen véget ért, és talán még egy könnycseppet is ejtettem volna az egész emlékére, ha nem olvasok egy olyan kritikát, amely szerint: „Joyce úgy fogalmaz, akárha folyamatosan írná le a saját gondolatait”. Na, itt telt be a pohár. Nem barátaim, Kosztolányi ír úgy, Babits ír úgy, de Joyce nem. Persze elmondhatjuk a meg nem értett művész balladáját, de ami szutyok, abból még így sem lesz Arany.

Fontányi A.
kritika@nyuz.elte.hu

Mr. Agymosás

Avagy a Banksy „kiállítás”

A budapesti Múcsarnok Mélycsarnokába látogatók egy inkább kiállításnak álcázott filmvetítésen lyukadhatnak ki. A mű címe: *Kijárat az ajándékbolton át*. A rendező maga Banksy, a street art művészet egyik leghíresebb és egyben legismeretlenebb alakja.

A saját alkotásában is sötétítve, csuklyásan, eltorzított hanggal szerepel. Persze hozzáteszi, hogy nem csak a sejtelmes titokzatosság miatt nem mutatja arcát, hanem nyilván amiatt sem, mert amivel foglalkozik, az erősen illegális, Német- és Franciaországban még börtönbe is zárhatnák érte. Ennek ellenére a művész ma már nyilvános árveréseken árulja képeit nem kevés összegekért, valamint nagyszabású kiállításokat is szervez. Nálunk sajnos inkább a por fedi

egy-egy, az utcai falakon felbukkanó tehetségesebb művész képeit, ez a műfaj inkább külföldön virágzik.

A street art, mint művészet, nem biztos, hogy mindenki számára ismert. A falfestők és graffitisek megosztják a nézőközönségüket, az utca emberét, akiknek egy része vandalizmusnak, más része viszont művészetnek tartja ezt a tevékenységet.

A street art különbözik a graffititől, mivel utóbbi inkább csak falfirkák, amelyeket egy Taki nevű ember kezdett el írogatni Amerikában 1970-71 körül. Az előző ezzel ellentétben már figurálisabb, több előkészületet igénylő alkotás. Fontos a sokszorosítás, hogy minél több helyen felhívja magára a figyelmet. Banksy például még Izraelig is eljutott.

A múcsarnokbeli, kiállításnak álcázott filmvetítés kifejezés szerintem megállja a helyét, mivel a vetítőteremhez vezető úton magyar falfirkákkal találkozhatunk, Banksy műveivel csak kivetítőkön.

Maga a film igazából nem is Banksy-val foglalkozik sokat, hanem inkább egy francia sráccal, Thierry Guetta-val. Banksy csak egy mellékszereplő, aki igaz ott van az egész filmben, minden történetben, interjúban, mégis inkább arról szól, hogy lett az ő segítségével, és később megbánt támogatásával Thierry-ből Mr. Brainwash (Mr. Agymosó). Ám hozzá kell tennünk, hogy amennyire titokzatos Banksy egész lényé, annyira titokzatos Mr. Brainwash fel-

térése a szinte semmiből, könnyen lehet, hogy ez is csak a káprázat része. Megismerhetjük a dokumentumfilm által azokat a veszélyhelyzeteket is, amelyeket a művészeknek az éjszakai alkotások közben kell átélniük, a rendőrök elől való menekülések, a már-már akrobatikus jeleneteket szülő falmászások egy-egy jól látható és üres felület elérése céljából.

Akár vandalizmus akár nem, az tény, hogy 2000 környékétől a street art bekerült a művészvilágba, egy mai modern, gyűjteményre adó jómódú ember sem nélkülözhet legalább egy Banksyt festményei közül. A 2011-ben Oscar- és Bafta-díjra is jelölt tanulságos dokumentumfilmet érdemes megnézni a február 17-éig még nyitvatartó kiállítás keretében. De művei már könyv formájában is végiglapozhatók, *A fal adja a másikat* címmel.

Szalai Evelin
coolter@nyuz.elte.hu

Fiatalság, bolondság

Épp vonattal jöttem fel Budapestre. Mindenki nagyon morcos volt, valószínűleg az időjárás miatt. Az ablakon kinézve a vizsgaidőszakon merengtem. Azon rágódtam, milyen következményei lesznek annak például, hogy az egyik vizsgára el sem mentem? Vajon emiatt fogok csúszni egy évet? Valahogy elhelyezhetem még a rossz döntést?

Az egyik megállónál egy kedves, csokornyakkendő idős úr szállt fel a kocsiba. Bal kezében egy barna papírba csomagolt virágcsokrot tartott, miközben megkérdezte, szabad-e a hely mellett. Mondtam, hogy persze, majd leült.

Láttam rajta, hogy nagyon feszült. Időnként úgy tűnt, már meg is akar szólalni. Aztán végül belekezdett: most találkozok a régi szerelmével. Negyven éve nem látták egymást, s akkor még húsz évesek voltak. Nagyon izgul, hogy vajon milyennek fogja őt találni a „lány”, tudnak-e majd beszélgetni, úgy, mint régen. Akkoriban annyira jól megvoltak, de aztán az ő döntése miatt nem találkoztak soha többé – azaz remélhetőleg – addig a napig.

Megkérdeztem tőle, hogy akkor sohasem volt nő? Erre azt válaszolta, hogy de, persze, sajnos volt. De azzal a nővel nem alakultak jól a dolgok, és már rég külön utakon járnak.

Mesélt még a közös élményeiről, hogy egy gimnáziumba jártak, és a lánynak volt a leghosszabb haja az egész környéken. Sok boldog pillanatot éltek át együtt, de emellett apróságokon bosszankodtak, veszekedtek. Ekkor még nem hitt benne, hogy ami a legfontosabb, az nem az, hogy folyamatosan meg tudják kötni a kompromisszumokat a hétköznapi dolgokkal kapcsolatban, hanem a szeretet. Ahogy mesélte ezeket a történeteket, teljesen belefeledkezett, és közben olyan vidámság lett rajta úrrá, amit ilyen bácsikon még nem sokszor láttam.

Miközben hallgattam, azon gondolkodtam: vajon azokat a hibákat, amiket most ifjú fejjel követünk el, ugyanígy helyre tudjuk majd hozni? Lesz még új esélyünk valamikor, akár negyven év múlva? Lehet, hogy a sors tényleg ilyen kedves hozzánk, és végül mindenki ott köt ki, ahol lennie kell, vagy amellel, aki igazából a párja? Reménykedjünk benne...

V. Évi
negyeshatos@nyuz.elte.hu

Sziaosztok!

Itt az új félév, remélem mindenkinek sikerült kipihennie a vizsgaidőszak fáradalmait. Aki esetleg még tölteni szeretne, azoknak szívből ajánlok egy kis sétát a Normafán, ahol verhetetlen a rétes is, vagy egy kis teázást ebben a hideg időben. Ezen a héten egy feladványra várok csak megoldást, ezt a rejtveny@tkhok.elte.hu címre tudjátok majd elküldeni, három megfejtő pedig csokit kap jutalmul. Sok sikert a rejtvényfejtéshez és kitaratást a következő félévhez!

Panni

					4			6
		2	9	3	8	4		
5		9				7		
4				5	9		8	
1		8				9		3
	6		8	2				4
		5				1		2
		6	4	1	7	8		1
8			2					

5			4	1		8		
3	6				5			
9						2		
	4			6				1
2				7			3	
		3						6
			3				1	7
		1		4	8			9

5			4	7	8			
			6			7		
8		3			2			
		5				3		1
			1		5			
4		2				9		
			5			2		4
		9			4			
			2	8	6			7

			2	1		6		9
	1	6			9			
		4			3			
		3					7	
4	6			7			9	8
	2					1		
			4			7		
			6			3	2	
1		2		8	7			

5	9			1	4			
		4	9	6			3	
6							4	
				7		5	2	
	2		5		6		9	
	8	5		4				
	7							4
	5			3	2	6		
			4	5			8	2

Félévi fogadalmak

Ezen a héten arra voltunk kíváncsiak, hogy ki milyen „újfélévi” fogadalmat szokott tenni, min próbál meg esetleg változtatni (hozzáállás, tanulási módszer, stb)?

É&B

Rebeka (19, biológia) szeretne folyamatosan tanulni, nem mindent a félév végére hagyni. Ez volt az első féléve, ami egész jól sikerült neki, egyetlen egy tantárgya nem lett meg, erre most nagy erővel készül, hogy még a szorgalmi időszak legelején teljesítse.

Zsoltinak (21, biológia) mivel idén rengeteg tantárgya lesz, azokra a dolgokra akar koncentrálni, amelyek igazán fontosak és nehezek. Ezekre sokat készül majd, a többitől pedig csak az érdeklő, hogy valahogy átmenjen.

Zsolt (23, fizika) sokat készül a záróvizsgájára és igyekszik majd sikeres MSc felvételt tenni.

Sacha Baron Cohen újra támad

Az admirális generális szakáll nélkül

Sacha Baron Cohen (brit-zsidó komikus) erősen megosztó személyisége a világon már talán mindenhol ismert. A *Borat*, az *Ali G* és a *Brüno* után itt az új karaktere, Aladeen.

A 2012-ben forgatott *Diktátor*, amely „Kim Jong-il emlékére” készült, a kitalált Wadiya (Észak-Afrika) államának admirális generálisáról szól, aki kicsit talán túlértelmezi a diktatúra fogalmát, mondván: „A diktatúra nem tökéletes államforma, de egyelőre nem találtunk jobbat.” Bárki valamiért nem tetszik neki, kivégezteti, futóversenyt nyer pisztollyal a kezében, Aladeen-ra változtat olyan alapszavakat, mint az igen vagy a nem. Népe retteg tőle és gyűlölik, a világ többi országa pedig próbálja rávenni a demokrácia bevezetésére. A saját bácsikája

még puccsot is szervez ellene.

A főszereplő Larry Charlesszal kézenfogva, ahogy korábbi közös munkáikban is megszokhattuk már, kiparodizálják a jellemeket, a politikát, a társadalmat, de még Hollywoodot is. Sőt igazából az újdonságnak számító szerelmet és romantikát is eltúlozzák a delfin-

naplemente-sas egyveleggel. De a már-már hagyományossá vált gyomorforgató jelenetek sem hiányozhatnak az alkotásból.

Azonban ez a film újításnak számít a korábbi Cohen-művekhez képest, hiszen nem csak túlzások,

politikai inkorrekttség, de szerelem és fejlődés is látható a karakteren a mozivászonon. Ezen kívül ez egy igazi vígjáték, nem egy áldokumentumfilm.

Amennyire megnevettet minket a mű, annyira meg is döbbsenhet, gondolok például Aladeen ENSZ-ben tartott beszédére.

Érdemes megnézni a *Diktátort*, egyrészt mert jókat lehet rajta nevetni, másrészt komolyabb részeket is találhatunk benne, hiszen a nemrég amerikai tisztogatásokkal is foglalkozik. Történetét és jellegét tekintve, ahogy az arab és amerikai értékrendeket, kultúrát állítja egymással szembe, leginkább a *Borat*-hoz hasonlít. Így ha az tetszett, vagy csak kíváncsiak vagytok Cohan újabb alkotására, nézzétek meg a *Diktátort*, a nevetés garantált.

Szalai Evelin

THE DICTATOR (amerikai, 2012, 83 perc)

Rendezte: Larry Charles

Forgatókönyvíró: Sacha Baron Cohen, Alec Berg, David Mandel, Jeff Schaffer

Szereplők: Sacha Baron Cohen (Aladeen tábornok), Anna Faris (Zoey), Sir Ben Kingsley (Tamir), Erick Avari (Omar)

Pontszám: 6/10

AZ ELTE TTK HÖK BEMUTATJA

ELTE TTK VALENTIN-FARSANG

DJ WICKSILVER

2013. FEBRUÁR 14. 21:00

KLUB 112 | PODMANINCZKY ÚT 29.